

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Viery Pepelovej a JUDr. Eleny Krajčovičovej, v právnej veci žalobcu **R.**, zastúpeného JUDr. J., proti žalovanému **N.** zastúpenému Mgr. I. o zaplatenie 391 482,50 Sk s príslušenstvom, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 20 Cob 296/2005 zo dňa 16. marca 2006, takto

rozhodol:

Rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

Odôvodnenie:

Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 20 Cob 296/2005 zo dňa 16. marca 2006 zmenil rozsudok Okresného súdu v Dolnom Kubíne, ktorým bola zamietnutá žaloba o zaplatenie sumy 391 482,50 Sk s 8,98% úrokom z omeškania od 9. decembra 2003 do zaplatenia, v časti o zaplatenie pohľadávky tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 391 482,50 Sk, ako aj trovy konania vo výške 36 956 Sk. Rozsudok súdu prvého stupňa v časti o zaplatenie 8,98% úroku z omeškania ročne zo sumy 391 482,50 Sk od 9. decembra 2003 do zaplatenia potvrdil.

V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že pokiaľ ide o príslušenstvo uplatnenej pohľadávky – úroky z omeškania vo výške 8,98% zo sumy 391 482,50 Sk

od 9. decembra 2003 do zaplata, tieto neboli priznané z dôvodu, že vo vzťahu k tomuto nároku žalobca neprodukoval žiadne relevantné dôkazy, týkajúce sa výšky úroku z omeškania, preto odvolací súd nevyhodnocoval ani žalovaný začiatok a dobu omeškania. V tejto časti preto zamietavý výrok napadnutého rozsudku podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil, keďže žalobca uplatnené príslušenstvo nepreukázal.

Na základe podnetu žalobcu podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v časti, týkajúcej sa príslušenstva pohľadávky, mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky.

V odôvodnení dovolania poukázal na ustanovenia § 121 ods. 3, § 369 ods. 1 a § 502 Obchodného zákonníka. Uviedol, že povinnosť platiť úroky z omeškania vzniká pri omeškaní s plnením peňažného záväzku alebo jeho časti. Nárok na úroky z omeškania vzniká bez ohľadu na to, čo spôsobilo omeškanie veriteľa, ide teda o objektívnu zodpovednosť. Ak sú splnené zákonné podmienky, omeškanie dlžníka, teda povinnosť platiť úroky z omeškania nastane priamo zo zákona, a to bez ohľadu na zavinenie. Zmluvné strany si úrok z omeškania nemusia zmluvne dohodnúť. Nárok aj v takom prípade vznikne priamo zo zákona. Omeškanie dlžníka trvá až do riadneho splnenia záväzku.

Z hľadiska funkčnosti úroku z omeškania možno hovoriť o zabezpečovacej funkcii, ktorá pôsobí ex ante vo vzťahu k porušeniu povinnosti, t.j. pôsobí v smere včasného plnenia peňažného záväzku. Zároveň plní z časti aj kompenzačnú funkciu. Výška úrokov z omeškania sa upravuje v prvom rade dohodou strán. Len ak nie je zmluvne dohodnutá, nastupuje určenie výšky úrokov zákonom (§ 369, § 502 Obchodného zákonníka).

Charakteristickou črtou úrokov z omeškania je ich akcesorická povaha. Občiansky zákonník považuje v ustanovení § 121 ods. 3 úroky z omeškania za príslušenstvo pohľadávky. Obchodný zákonník síce hovorí o príslušenstve pohľadávky (§ 330 ods. 1 in fine), ale tento pojem nevymedzuje.

Žalobca nárok na zaplatenie úrokov z omeškania riadne uplatnil už v návrhu na vydanie platobného rozkazu podanom na Okresnom súde v Dolnom Kubíne dňa 21. januára 2004, kde žiadal priznať úroky z omeškania v zmysle § 369 a § 502 Obchodného zákonníka zo sumy 391 482,50 Sk vo výške 8,98% ročne od 9. decembra 2003 do zaplatenia. Krajský súd v Žiline mal preskúmať návrh žalobcu z hľadiska kritérií ustanovených v § 369 a § 502 Obchodného zákonníka. Je tiež potrebné poukázať na skutočnosť, že predpokladom uplatnenia nároku na úrok z omeškania nie je vyúčtovanie tohto úroku.

Keďže odvolací súd sa riadne uplatneným nárokom žalobcu nezaoberal, zaťažil konanie vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a zároveň vec nesprávne právne posúdil.

Vzhľadom na skutočnosť, že predmetným súdnym rozhodnutím bol porušený zákon, pričom ochranu práv a právom chránených záujmov účastníka konania nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, generálny prokurátor Slovenskej republiky navrhol rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 a § 243f písm. c/ O.s.p. vec preskúmal podľa § 243i ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 20 Cob 296/2005 zo dňa 16. marca 2006 potvrdil v časti výroku o zamietnutí nároku na zaplatenie 8,98% úrokov z omeškania ročne zo sumy 391 482,50 Sk od 9. decembra 2003 do zaplatenia rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 4 Cb 54/04 136 zo dňa 14. marca 2005 z dôvodu, že žalobca vo vzťahu k tomuto nároku neprodukoval žiadne relevantné dôkazy, týkajúce sa výšky úroku z omeškania, pričom uplatnené príslušenstvo nepreukázal.

V žalobe zo dňa 21. januára 2004 žalobca požadoval zaplatenie sumy 391 482,50 Sk s 8,98% úrokmi z omeškania od 9. decembra 2003 do zaplatenia.

Takto formulovaný petit možno v zmysle § 79 ods. 1 O.s.p. považovať za dostatočne určitý pre rozhodnutie o uplatnenom nároku.

Omeškanie dlžníka so splnením peňažného záväzku sankcionuje Obchodný zákonník tak, že zákonným dôsledkom omeškania je vznik práva veriteľa na úrok z omeškania, a to vo výške zmluvne dohodnutej alebo určenej v ustanovení § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka. Úrok z omeškania je príslušenstvom pohľadávky a v prípade splnenia zákonných predpokladov, povinnosť platiť úroky z omeškania nastáva priamo zo zákona, ktorý tiež stanovuje kritériá pre posudzovanie výšky úrokov z omeškania. Za týchto okolností preto možno konštatovať, že rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa v časti, týkajúcej sa zaplatenia úrokov z omeškania pre ich nepreukázanie, je v rozpore so zákonom.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), preto podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1 a 2 O.s.p. rozhodnutie v časti, napadnutej mimoriadnym dovolaním zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 10. apríla 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu